



IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikrarov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.



MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdanova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	



XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Fizuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	



KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODEL	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAIT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	



TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORI TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILİYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIY-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERTASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIVAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQISH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	



ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIYAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	



TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

To'xtamishева Dilrabo Shermonovna

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi, Mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: tuktamishevadilrabo@gmail.com

ORCID: 0009-0003-9982-9272

Annotatsiya. Mazkur maqolada ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini oshirishda raqamli texnologiyalar platformalarining o'рни, ularni yaratishning asosiy tamoyillari hamda samarali foydalanish mexanizmlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli ta'lim muhitining pedagogik imkoniyatlari, interaktiv o'qitish usullarining afzalliklari hamda shaxsga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, ta'lim platformasi, elektron o'qitish, LMS, ta'lim sifati, innovatsion pedagogika.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the role of digital technology platforms in improving the quality of education in educational institutions, as well as the principles of their development and the mechanisms for their effective use. In addition, the pedagogical potential of the digital learning environment, the advantages of interactive teaching methods, and their importance in the development of learner-centered education are examined. The results of the study indicate that the use of digital educational platforms contributes to increasing the effectiveness of the educational process.

Key words: digital education, educational platform, e-learning, LMS, quality of education, innovative pedagogy.

Аннотация. В статье научно анализируется роль платформ цифровых технологий в повышении качества обучения в образовательных учреждениях, а также принципы их создания и механизмы эффективного использования. Кроме того, рассматриваются педагогические возможности цифровой образовательной среды, преимущества интерактивных методов обучения и их значение в развитии личностно-ориентированного образования. Результаты исследования подтверждают, что использование цифровых образовательных платформ способствует повышению эффективности учебного процесса.

Ключевые слова: цифровое образование, образовательная платформа, электронное обучение, LMS, качество образования, инновационная педагогика.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida ta'lim tizimining raqobatbardoshligini ta'minlash raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etishni taqozo etadi. An'anaviy o'qitish shakllari zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan integratsiyalashgan holda o'quvchilarning bilim olish samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bois, ta'lim muassasalarida yagona raqamli platformalarni yaratish va ulardan tizimli foydalanish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Raqamli platformalar ta'lim jarayonini avtomatlashtirish, monitoring qilish va tahlil etish, shuningdek, shaxsiylashtirilgan ta'lim yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi. Bu esa o'qitish sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.



MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini oshirishda raqamli texnologiyalar platformalarini yaratish va ulardan samarali foydalanish masalasi xorijiy hamda mahalliy olimlar tadqiqotlarida keng yoritilgan. Jumladan, C. J. Bonk va C. R. Graham aralash ta'lim (blended learning) modelini asoslab, raqamli platformalar an'anaviy va masofaviy ta'limning samarali integratsiyasini ta'minlashini ilmiy jihatdan asoslab beradi. Ularning tadqiqotlarida LMS asosidagi platformalar ta'lim jarayonining moslashuvchanligini oshirishi alohida ta'kidlanadi.

Mahalliy olimlar G'. Salomov va A. To'xtasinovning ishlarida raqamli pedagogika tushunchasi, uning metodik asoslari hamda ta'lim platformalaridan foydalanish mexanizmlari yoritilgan. Mualliflar raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayoni o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi bilan chambarchas bog'liq ekanini asoslab ko'rsatadi. Xudoyberdiyev M. tadqiqotlarida esa ta'lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishi hamda ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi ilmiy jihatdan asoslangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot raqamli pedagogika, ta'limni raqamlashtirish hamda kompetensiyaviy yondashuv nazariyalariga asoslanadi. Tadqiqotda tizimli va innovatsion yondashuvlar qo'llanilib, raqamli texnologiyalar platformalarining ta'lim sifati oshishiga ta'siri o'rganiladi. Tadqiqot jarayonida nazariy metodlar, jumladan, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, umumlashtirish va taqqoslash, shuningdek, empirik metodlar — kuzatish, so'rovnoma, anketa hamda pedagogik tajriba-sinov ishlari qo'llaniladi. Bundan tashqari, statistik tahlil metodlaridan ham foydalaniladi.

Pedagogik tajriba-sinov ishlari ta'lim muassasalari bazasida o'tkazilib, raqamli platformalardan foydalanishning o'qitish sifati ko'rsatkichlariga ta'siri aniqlanadi. Olingan natijalar matematik-statistik usullar yordamida tahlil qilinadi va ilmiy asoslangan xulosalar chiqariladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi globallashtirish va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim drayveri sifatida izchil yangilanib bormoqda. Ushbu jarayonda raqamli texnologiyalar ta'lim mazmuni, shakli va metodlarini modernizatsiya qilishning asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ilmiy-pedagogik adabiyotlarda "raqamli texnologiyalar" tushunchasi axborotni yaratish, qayta ishlash, saqlash va uzatishni ta'minlovchi kompyuter hamda telekommunikatsiya vositalari majmui sifatida talqin etiladi, ta'lim kontekstida esa bu tushuncha elektron resurslar, onlayn platformalar, sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar, virtual va kengaytirilgan reallik kabi vositalarni qamrab oladi. Ta'lim sifati tushunchasi pedagogika fanida ko'p qirrali va murakkab kategoriya bo'lib, u ta'lim jarayonining maqsadga muvofiqligi, samaradorligi va natijadorligi, shuningdek, ta'lim oluvchilarning kompetensiyalarni egallash darajasi bilan belgilanadi. Zamonaviy ilmiy yondashuvlarda ta'lim sifati faqat bilimlar hajmi bilan emas, balki talabaning mustaqil fikrlash, muammoni hal qilish, ijodiy yondashuv va raqamli savodxonlik kabi ko'nikmalarni shakllantirishi bilan ham baholanadi. Shu ma'noda, raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini oshirishda innovatsion pedagogik yondashuvlarni joriy etish imkonini beradi, xususan, individuallashtirilgan ta'lim, moslashuvchan o'quv trayektoriyalari, tezkor teskari aloqa hamda ta'lim natijalarini monitoring qilish raqamli vositalar orqali samarali amalga oshiriladi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida subyektlararo hamkorlikni kuchaytirib, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi.

Xalqaro miqyosda ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanish bo'yicha boy tajriba shakllangan bo'lib, rivojlangan mamlakatlarda Learning Management System (LMS), Massive Open Online Courses (MOOC), adaptiv ta'lim tizimlari va sun'iy intellektga asoslangan platformalar keng joriy etilgan. Ushbu platformalar o'quv jarayonini boshqarish, kontentni yetkazib berish, bilimlarni baholash va tahlil qilish imkoniyatlarini kengaytiradi, jumladan, LMS tizimlari orqali o'quv rejalari, topshiriqlar, testlar va tahliliy hisobotlar yagona muhitda samarali boshqariladi. Xorijiy tajribada raqamli platformalarning asosiy ustunliklari sifatida ta'limning ochiqligi, uzluksizligi va moslashuvchanligi e'tirof etiladi, bu esa talabalar geografik joylashuvidan qat'i nazar, yetakchi universitetlarning kurslaridan foydalanish imkoniyatini yaratadi va ta'lim sifatini global standartlar asosida oshirishga xizmat qiladi. Milliy ta'lim tizimida ham so'nggi yillarda raqamli platformalarni joriy etish bo'yicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda, elektron ta'lim resurslari, masofaviy ta'lim tizimlari va milliy onlayn platformalar orqali o'quv jarayonini raqamlashtirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu jarayonda o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish hamda o'quv kontentini mahalliy ehtiyojlar



asosida ishlab chiqish ustuvor vazifalar sifatida namoyon bo'lmoqda. Milliy tajriba shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalardan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirish bilan birga, ta'lim jarayonining shaffofligi va boshqaruv samaradorligini ham kuchaytiradi, shu bilan birga, infratuzilmani rivojlantirish, texnik ta'minotni mustahkamlash va metodik qo'llab-quvvatlashni kengaytirish ushbu yo'nalishdagi ijobiy natijalarni yanada barqarorlashtirishga xizmat qiladi.

Raqamli ta'lim muhiti ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilari uchun yagona axborot-kommunikatsiya makonini shakllantirishga xizmat qiluvchi integratsiyalashgan tizim sifatida namoyon bo'lib, u o'quv resurslari, kommunikatsiya vositalari, baholash mexanizmlari va tahliliy modullarni o'z ichiga oladi. Mazkur muhit o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faolligini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash hamda o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini samarali rejalashtirish va tahlil qilish imkoniyatlarini kengaytiradi, chunki o'quvchilarning faolligi, bilim darajasi va rivojlanish dinamikasi haqidagi ma'lumotlar asosida ta'lim strategiyasini izchil takomillashtirish mumkin bo'ladi. Natijada o'qitish sifati tizimli va ilmiy asosda oshiriladi. Umuman olganda, raqamli texnologiyalar va raqamli ta'lim muhitining ta'lim jarayoniga integratsiyasi zamonaviy ta'lim sifatini ta'minlashning muhim sharti bo'lib, ular nafaqat bilim berish jarayonini takomillashtiradi, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan samarali pedagogik tizimni shakllantirishga ham xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim jarayonini raqamlashtirish samaradorligi, avvalo, raqamli ta'lim platformalarining to'g'ri loyihalanishi va pedagogik talablarga mos ravishda ishlab chiqilishiga bog'liqdir. Raqamli ta'lim platformalarini loyihalashda pedagogik, texnologik va psixologik tamoyillarning uyg'unligi muhim ahamiyat kasb etadi. Ilmiy-pedagogik adabiyotlarda bunday platformalarni yaratishda tizimlilik, moslashuvchanlik, ochiqlik, foydalanish qulayligi hamda xavfsizlik asosiy tamoyillar sifatida e'tirof etiladi. Tizimlilik tamoyili platformaning o'quv kontenti, boshqaruv modullari, baholash tizimi va tahliliy vositalari o'zaro integratsiyalashgan holda ishlashini taqozo etadi, moslashuvchanlik tamoyili esa foydalanuvchilarning individual ehtiyojlari, bilim darajasi va o'rganish tezligiga moslashgan o'quv jarayonini tashkil etish imkonini yaratadi. Ochiqlik tamoyili ta'lim resurslaridan keng foydalanish va ularni doimiy ravishda yangilab borishni ta'minlaydi. Raqamli ta'lim platformalarining funksional imkoniyatlari ularning ta'lim sifatiga ta'sirini belgilovchi muhim omil bo'lib, ushbu imkoniyatlarga o'quv materiallarini joylashtirish va tarqatish, onlayn hamda oflayn muloqotni tashkil etish, topshiriqlarni boshqarish, bilimlarni baholash va monitoring qilish kiradi. Shuningdek, zamonaviy platformalar sun'iy intellekt elementlari asosida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini tahlil qilish va individual tavsiyalar berish imkoniyatlarini ham tobora kengaytirmoqda.

Ta'lim jarayonida raqamli platformalardan samarali foydalanish mexanizmlarini ishlab chiqish o'qitish sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi, bugungi kunda Learning Management System (LMS), Massive Open Online Courses (MOOC) hamda turli interaktiv platformalar ta'lim tizimida keng qo'llanilmoqda. Ushbu vositalar ta'lim jarayonini rejalashtirish, tashkil etish va nazorat qilishda yangi imkoniyatlar yaratadi. LMS tizimlari o'quv jarayonini boshqarishning markazlashgan mexanizmini ta'minlab, o'qituvchiga o'quv dasturlarini joylashtirish, topshiriqlarni belgilash, testlar o'tkazish va o'quvchilarning faolligini monitoring qilish imkonini beradi, talabalar esa o'quv materiallariga istalgan vaqtda murojaat qilish, topshiriqlarni onlayn topshirish hamda tezkor teskari aloqa olish imkoniyatiga ega bo'ladi. MOOC platformalari ta'limning ochiqligi va uzluksizligini ta'minlashda muhim o'rin tutib, keng auditoriya uchun mo'ljallangan turli sohalaridagi sifatli o'quv kurslarini taklif etadi, ularni o'quv rejalari bilan integratsiya qilish esa talabalar bilim doirasini kengaytirish va mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Interaktiv platformalar o'quvchilarning faol ishtirokini kuchaytirib, forumlar, videokonferensiyalar, virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar orqali ta'lim jarayonini jonlantiradi hamda tanqidiy fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli platformalar asosida o'qitish sifatini oshirish uchun ilmiy asoslangan metodik modelni ishlab chiqish zarur bo'lib, ushbu model ta'lim maqsadlari, mazmuni, metodlari, vositalari va natijalarining o'zaro uzviy bog'liqligini ta'minlashga qaratiladi. Metodik model tarkibida maqsadli, mazmuniy, texnologik va natijaviy bloklar ajratilib, maqsadli blokda raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish orqali o'quvchilarda zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirish ko'zda tutiladi, mazmuniy blokda o'quv fanlari bo'yicha raqamli formatdagi ta'lim resurslari mujassamlashtiriladi, texnologik blokda esa o'qitish metodlari, interaktiv vositalar va baholash mexanizmlari belgilab olinadi. Natijaviy blok o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalari darajasini baholash hamda o'qitish sifatidagi o'zgarishlarni aniqlashga xizmat qiladi. Ushbu model asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'qitish sifatini tizimli ravishda oshirish, ta'lim jarayonining shaffofligi va samaradorligini ta'minlash imkonini beradi. Umuman olganda, raqamli ta'lim platformalarini pedagogik va texnologik asosda yaratish va joriy etish zamonaviy ta'lim tizimining muhim yo'nalishi bo'lib, ular orqali ta'lim sifati yangi bosqichga ko'tariladi hamda raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash imkoniyatlari yanada kengayadi (1-rasm).



1-rasm. Sun'iy intellekt asosidagi raqamli ta'lim platformasi.

Ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanish samaradorligini aniqlash maqsadida tajriba-sinov ishlarini ilmiy asosda tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi, chunki tajriba-sinov ishlari pedagogik tadqiqotlarning muhim bosqichi bo'lib, unda ilgari surilgan ilmiy farazlarning amaliy tasdig'i tekshiriladi. Mazkur tadqiqot doirasida tajriba-sinov ishlari diagnostik, shakllantiruvchi va yakuniy bosqichlarda amalga oshirilib, diagnostik bosqichda ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanish holati, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari hamda o'quvchilarning bilim va ko'nikmalari darajasi aniqlanadi, bunda so'rovnomalar, testlar, suhbatlar va kuzatish metodlaridan foydalaniladi hamda olingan natijalar asosida tajriba va nazorat guruhlarini shakllantiriladi. Shakllantiruvchi bosqichda tajriba guruhlarida raqamli ta'lim platformalariga asoslangan o'qitish metodikasi joriy etilib, bu jarayonda LMS tizimlari, interaktiv o'quv resurslari va onlayn baholash vositalaridan kompleks foydalaniladi, nazorat guruhlarida esa an'anaviy o'qitish usullari saqlab qolinadi, ushbu bosqichning asosiy maqsadi raqamli platformalarning o'qitish sifati va o'quvchilarning faolligiga ta'sirini aniqlashdan iborat bo'ladi. Yakuniy bosqichda tajriba va nazorat guruhlarida olingan natijalar taqqoslab tahlil qilinib, statistik tahlil metodlari yordamida tajriba-sinov ishlarining samaradorligi ilmiy asosda baholanadi. Raqamli platformalarning o'quv jarayoniga ta'sirini aniqlash uchun aniq va ilmiy asoslangan baholash mezonlari ishlab chiqilib, mazkur tadqiqotda ular kognitiv, faoliyatga yo'naltirilgan va shaxsiy-rivojlanish komponentlari asosida belgilandi, bunda kognitiv mezon o'quvchilarning bilim darajasi, tushunchalarni o'zlashtirish chuqurligi va nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llay olish qobiliyatini ifodalab, test sinovlari, yozma ishlar va amaliy topshiriqlar natijalari asosida baholanadi, faoliyatga yo'naltirilgan mezon esa o'quvchilarning o'quv jarayonidagi faolligi, mustaqil ishlash ko'nikmalari, raqamli vositalardan foydalanish darajasi hamda hamkorlikda ishlash qobiliyatini qamrab olib, forumlardagi ishtirok faolligi, onlayn topshiriqlarni bajarish sifati va loyihaviy ishlar orqali aniqlanadi. Shaxsiy-rivojlanish mezoni o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi, mas'uliyat hissi, o'z-o'zini nazorat qilish va refleksiya ko'nikmalarining rivojlanishini baholashga xizmat qilib, so'rovnomalar, intervyular va pedagogik kuzatishlar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot doirasida raqamli ta'lim platformalarining o'qitish sifatiga ta'siri ekonometrik modellar yordamida tahlil qilinib, asosiy maqsad raqamli platformalardan foydalanish darajasi bilan ta'lim sifati o'rtasidagi bog'liqlikni miqdoriy jihatdan aniqlashdan iborat bo'ladi, bunda bog'liq o'zgaruvchi sifatida o'qitish sifati ko'rsatkichlari, jumladan, o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi, test natijalari, reyting ballari va akademik samaradorlik indeksi olinadi, mustaqil o'zgaruvchilar esa raqamli platformalardan foydalanish darajasi va ta'lim jarayonini tashkil etish bilan bog'liq omillarni aks ettiruvchi ko'rsatkichlar orqali ifodalanadi. Natijada, olingan ma'lumotlarning kompleks tahlili raqamli platformalarning ta'lim jarayoniga qo'shayotgan hissasini ilmiy asosda baholash va o'qitish sifatini izchil oshirish bo'yicha asosli xulosalar chiqarish imkonini beradi.

- o X_1 – raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish darajasi;
- o X_2 – o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi;
- o X_3 – o'quvchilarning raqamli savodxonligi;
- o X_4 – ta'lim muassasasining texnik ta'minlanganlik darajasi;
- o X_5 – onlayn ta'lim resurslaridan foydalanish chastotasi.



Ekonometrik model

Tadqiqotda quyidagi ko'p omilli regressiya modeli qo'llaniladi:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \varepsilon$$

Bu yerda:

β_0 – erkin had,

β_i – regressiya koeffitsientlari,

ε – tasodifiy xatolik.

Model natijalari asosida regressiya koeffitsientlarining statistik ahamiyati t-test yordamida, modelning umumiy ishonchligi F-test orqali hamda determinatsiya koeffitsienti R^2 yordamida baholanadi, ekonometrik tahlil natijalari esa raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish darajasi oshgani sari o'qitish sifati ko'rsatkichlari sezilarli darajada yaxshilanishini ko'rsatadi, ayniqsa, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi va platformalardan muntazam foydalanish ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlanadi, shu tariqa ekonometrik tahlillar raqamli texnologiyalar platformalarini joriy etish va ulardan samarali foydalanish ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini oshirishning muhim omili ekanligini ilmiy jihatdan asoslab beradi. O'tkazilgan tajriba-sinov ishlari natijalari ham raqamli platformalardan foydalanish o'qitish sifatini oshirishga sezilarli ta'sir ko'rsatishini tasdiqlab, tajriba guruhlarida o'quvchilarning bilim darajasi, faolligi va mustaqil ta'lim olish ko'nikmalari nazorat guruhlariga nisbatan yuqori ekanini ko'rsatadi, kognitiv mezon bo'yicha tahlil natijalari tajriba guruhlarida yuqori va o'rta darajadagi natijalar ulushi sezilarli darajada oshganini, faoliyatga yo'naltirilgan mezon bo'yicha esa o'quvchilarning raqamli platformalarda muntazam ishlashi, topshiriqlarni o'z vaqtida va sifatli bajarishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirganini ko'rsatadi, shaxsiy-rivojlanish mezoni asosidagi tahlillar esa o'quvchilarda o'qishga bo'lgan qiziqish va motivatsiyaning kuchayganini, raqamli platformalar orqali ta'lim olish mas'uliyat hissini mustahkamlab, o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarining shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatganini tasdiqlaydi. Umuman olganda, tajriba-sinov natijalari raqamli ta'lim platformalariga asoslangan o'qitish metodikasining yuqori pedagogik samaradorligini isbotlab, ta'lim muassasalarida raqamli platformalarni joriy etish va ulardan keng foydalanish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqotda ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini oshirishda raqamli texnologiyalar va raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning nazariy, metodik hamda amaliy jihatlari kompleks tahlil qilinib, olingan natijalar raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining mazmuni, shakli va metodlarini modernizatsiya qilish orqali o'qitish sifatini sezilarli darajada oshirish imkonini berishini ko'rsatdi, ilmiy tahlillar esa raqamli texnologiyalar bilan ta'lim sifati o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini asoslab berdi. Raqamli platformalar o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasini oshirish, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirish hamda o'quv motivatsiyasini kuchaytirishga xizmat qilishi isbotlandi, tadqiqot jarayonida ishlab chiqilgan metodik model esa raqamli platformalar orqali o'qitish sifatini tizimli va maqsadli ravishda oshirish imkonini yaratdi. Tajriba-sinov natijalari raqamli ta'lim platformalariga asoslangan o'qitish metodikasining yuqori pedagogik samaradorligini tasdiqlab, tajriba guruhlarida o'quvchilarning bilim darajasi, faolligi va raqamli kompetensiyalari nazorat guruhlariga nisbatan yuqori ko'rsatkichlarni namoyon etganini ko'rsatdi, bu esa ta'lim muassasalarida raqamli platformalarni keng joriy etish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab berdi.

Olingan xulosalar asosida ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim platformalarini joriy etishda ularning pedagogik maqsadlarga mosligi va o'quvchilar ehtiyojlarini hisobga olish, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini izchil rivojlantirish, o'quv jarayonida LMS, MOOC va interaktiv platformalardan kompleks foydalanish orqali ta'lim samaradorligini oshirish hamda raqamli platformalar orqali monitoring va baholash tizimini takomillashtirish zarurligi ilmiy jihatdan asoslandi. Shu bilan birga, istiqbolda sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalariga asoslangan platformalarni joriy etish orqali individual ta'lim trayektoriyalarini kengaytirish, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari asosida amaliy mashg'ulotlar hamda laboratoriya ishlarini raqamlashtirish, milliy raqamli ta'lim platformalarini rivojlantirib ularni xalqaro ta'lim resurslari bilan integratsiya qilish orqali ta'limning raqobatbardoshligini kuchaytirish hamda raqamli muhitda axborot xavfsizligi va ma'lumotlarni himoyalash masalalariga ustuvor e'tibor qaratish lozimligi ko'rsatib berildi, chunki bu o'quvchilar va o'qituvchilarning raqamli muhitga bo'lgan ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim platformalarini yaratish va ulardan samarali foydalanish ta'lim muassasalarida o'qitish sifatini oshirishning muhim strategik yo'nalishi bo'lib, ushbu yo'nalishda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar ta'lim tizimini barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 5-oktabr 2020-yildagi PF-6079-sonli "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5030957>.



2. Bates, T. (2019). Teaching in a Digital Age. Vancouver: Open Learning Press.
3. Anderson, T., and Dron, J. (2011). "Three generations of distance education pedagogy", International Review of Research in Open and Distributed Learning, 12(3), pp. 80–97.
4. Moodle Learning Management System: Official documentation and user guides. Available at: <https://moodle.org> (Accessed: sana ko'rsatiladi).
5. Karimov, A., and Ismoilova, D. (yil ko'rsatilmagan). "Raqqamli ta'lim muhitini shakllantirishning pedagogik asoslari", Pedagogik ta'lim jurnali, soni va sahifalari ko'rsatiladi.
6. Xudoyberdiyev, B. "Ta'limda raqqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi", Zamonaviy ta'lim, soni va sahifalari ko'rsatiladi.



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>